

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRĂȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE se primesc la ADMINISTRATIONE în Brașov și la următoarele Birouri de anunțuri:
In Viena: M. Dukas Nachf. Max Augenthaler & Emerich Lesner. Heinrich Schalek. Rudolf Mosso. A. Oppelke Nachf. Anton Oppelke.
In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Maroyl & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o serie garmond pe o coloană 6 or. și 30 or. timbru pentru o publicare. — Publicări mai dese după tariful și învoială.
RECLAME pe pagina a 3-a o serie 10 or. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

(Număr de Duminică 35)

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumeră la toate oficiile poștale din țară și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare, Târgul Inului Nr. 30, etajiu I.: Pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 or.
Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. — Un exemplar 5 or. v. a. sau 15 bani. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 189.—Anul LXI.

Brașov, Sâmbătă-Duminică 30 August (11 Septembrie).

1898.

Din cauza s-tei sărbători diurni nu va apăre până luni seara.

Luptele în dieta ungară.

Sunt douăzeci de ani și mai bine, de când partida de ađi a guvernului unguresc, care spre rușinea veacului se poreclesce liberală, s'a ridicat la putere cu delăturarea partidei deakiste. Ce a făcut și ce a lucrat până acum această partidă „liberală“ ungară, creată de Coloman Tisza, scim și vedem cu toții. Ea n'a avut nici o înțelegere pentru adevăratele trebuințe ale țerei și ale poporului sale, ci idolul ei a fost și este puterea.

Pentru ca să-și întărească și mărească puterea, cei din partida guvernului s'au folosit de toate mijlocele fără a mai cerceta, decât sunt drepte și morale, iertate ori neiertate. Când li a venit bine au stat cu legea înainte, când însă au voit să lovască în alții, cari steteau în calea puterii lor, sau cari pretindeau recunoșterea dreptului lor, nu s'au sfuit a călca și lege, și dreptate și echitate, pentru ca să fiă tot ei de-asupra în toate și atotputernicia lor în stat să nu sufere nici cea mai mică știrbire. Ba au mers așa de departe conducătorii partidei guvernamentale unghrești, încât, tot în folosul puterii lor, au exploatat în chipul cel mai îndrăsnit, ba nerușinat și idea de stat, de care diceau și dic, că este crezul lor, adevărul și maghiarismul.

Tisza cu căta lui a nutrit și crescut șovinismul maghiar până ce a ajuns cu corne, ca astăzi. S'au folosit de el, ca să distrugă și să nimicască cu atât mai ușor opoziția naționalităților nemaghiare și să aibă privilegiu de a se amesteca în toate și de-a se folosi chiar de puterea brutală, ca să-și ajungă scopurile meschine.

Acăsta au recunoscut-o nu de mult însă și foile maghiare opoziționale, când s'au tânguit, că au făcut o mare gugușcă, sprijinind gu-

vernul în toate măsurile sale volnice luate în contra naționalităților, căci etă acum aceste volnicii se întorc chiar în contra opoziției maghiare.

Și ce credeți, că fac astăzi conducătorii cetelor mamelucesci tiszaiszte-banffyszte? Tot pentru a-și asigura puterea pentru alți mulți ani înainte, ei se folosesc de încercăturile din Austria și de cestiunea pactului, ca să facă să credă monarhul, țera, monarhia și totă lumea, că ei sunt singurii în stare a conduce destinele statului ungar și a mântui interesele amenințate ale monarhiei, că numai în ei își poate pune totă nedejdea corona și că ar fi vai și amar de toate, decât ar căde partida liberală dela putere.

Banffy are în mână firele și deci el se recomandă cercurilor diriguitorii din Viena ca omul indispensabil, arătând tot-odată cu degetul asupra opoziției, care, de i-ar succede să răstorne partida guvernului, ar rupe-o îndată cu Austria și cu dualismul.

Opoziția maghiară vede pericolul, ce o amenință, decât partida guvernamentală ar eși, neatinsă și mai puternică, și din încercătură pactului. De aceea s'a hotărât să nu lase să treacă ocaziunea decisivă, de-a da o lovitură de mörte lui Banffy și partidei sale. Punându-se pe terenul național de sine stătător, opoziția cere lămuriri dela ministrul-președinte asupra înțelegerilor, ce le-a luat cu guvernul austriac pentru anumite cazuri. Nu o face această opoziția pentru a răsturna orice pact cu Austria, ci numai și numai pentru a răsturna pe Banffy și regimul său.

În ședințele din urmă ale dietei, opoziționali de toate partidele au început să demonstreze contra lui Banffy și a guvernului, ca pe timpul din ajunul căderii lui Tisza, și foile lor asigură mereu, că sunt gata a merge până la extrem.

Foile oficiose asigură din parte-le că scopul guvernului nu poate fi,

decât susținerea legăturii vamale cu Austria, căci la din contră, provocând un răboiu vamal cu această, Ungaria ar întâmpina o catastrofă economică, s'ar ruina materialicește, căci baza existenței ei, agricultura, s'ar nimici, decât s'ar pune vamă pe produsele agricole, ce trec în Austria și în Germania.

Lupta s'a încins. Opoziția vede, că dela reușita ei atörnă pentru ea totul. Guvernul asemenea simte, că căderea lui în împrejurările de față ar trage după sine și căderea partidei „liberale“ unghrești. Opoziția a început deja să amenințe cu obstrucțiunea parlamentară, ér guvernul amenință din parte-i cu întrebunțarea mijlocelor celor mai draconice în cazul acesta.

Acum e acum. Ar fi, dău, timpul, ca să fiă gonit dela putere acest guvern și partida lui, care n'a adus în țară, decât volniciile, corupțiunea și terorismul.

Dér ore fi-va în stare opoziția maghiară să-l răstorne? Nu va încerca Banffy să se țină la putere chiar și cu forța? Deja acum toile lui vorbesc de „reacțiunea“, ce ar urma, decât opoziția ar stărui pe calea amnată și deci putem fi curioși a vedea, ce întorsătură vor lua luptele din dietă.

Revista politică.

În sfârșit Lunia trecută s'a deschis dieta ungară din Peșta. Deja în prima ei ședință s'a dat pe față amărăciunea deputaților din stânga și stânga extremă în potriua guvernului. Partidele maghiare din opoziție nu sunt cătuși de puțin mulțumite cu purtarea lui Banffy în afacerea pactului economic austro-ungar. Nu sunt mulțumite mai ales cu aceea, că baronul Banffy altfel a vorbit anul trecut și chiar anul acesta despre afacerea pactului, și altfel vorbesce el acum. Guvernul voia, ca tocmai acum la început să nu dea

nică o deslușire în cameră asupra cestiunei pactului, ci să cocologască lucrurile și să amețescă dieta cu alte întrebări, cum este de pildă întrebarea ordinii de ăi a lucrărilor camerei. Cei din opoziție însă l'au silit să vorbescă. Cu furia s'au aruncat asupra lui apponyiștii și kosuthiștii de toate colorile, ba contele Apponyi, căpetenia partidei așa numite „naționale“, a arătat într'o vorbire mai lungă întręga fățarnicie a guvernului în această afacere, care preocupă acum de un an de zile opinia publică din țară. Corifeul kosuthiștilor, Francisc Kossuth, a adresat guvernului o interpelare cu privire la cestiunea pactului și la această interpelare Banffy a fost formal silit să răspundă. Și Banffy a răspuns, dér răspunsul său a provocat o adevărată furtună printre opoziționali. Banffy, contrar făgăduelilor de mai înainte, a spus cu gura plină, că pe câtă vreme nu se va dovedi neputința de lucrare a parlamentului din Viena, nu simte în el datorria de a face nimic. Mai mult, chiar decât proiectele despre pact nu s'ar pută debata și vota în „Reichsrath“-ul (parlamentul) austriac, Ungaria tot nu va introduce tariful vamal autonom, cum cere Kossuth, fiind-că acest tarif de vamă autonom, ar primejdui în măsură nespuse de mare interesele economice și comerciale ale țării.

Declaratiunile acestea ale primului ministru unguresc, au făcut grozav de rea impresiune la deputații din stânga și stânga extremă. Mai mulți dintre ei s'au ridicat în ședințele următoare și prin fulgerătoare vorbiri au căutat să arate asupra primejdiei mari, ce amenință Ungaria și nația maghiară prin politica cea cu două fețe a lui Banffy. Și opoziția maghiară s'a hotărât acum să facă și ea obstrucțiune, adevăr prin fel și fel de apucături să prelungescă debaterile dietei și să facă cu neputință o lucrare a ei.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Motanul.

— Istorie adevărată. —

I.

Gróznicul fapt, ce vréu să povestesc cetitorilor mei acum, e o istorie adevărată, pe care mi-a istorisit-o de mult bătrânul meu tată, înfiorat el însuși de teribila amintire a acestui fapt în adevăr înspăimântător și de necreșut. De atunci l'am povestit și eu la căți-va prieteni, mai întâiu pentru-că îmi place foarte mult să povestesc, și al doilea, pentru-că mai ales voiam să ved, decât această istorie va fi creșută ca adevărată, séu nu; și decât da, cam ce explicare s'ar pută da faptului.

Straniu în adevăr.

Dér se nu anticipez tocmai eu asupra povestirii mele. Decât, nu știu ce mă face să întârzi cu începerea povestirii mele; par-că aș vré să asigur pe cetitor, că e purul adevăr ceea-ce spun aci, fiind-că faptul în sine îl reproduc întocmai după cum mi-l'a istorisit tată-meu, și rog pe cetitorii

mei să nu pue la îndoală o clipă buna credință a unui bătrân, căruia nici prin gând nu i-a trecut vre-odată să facă literatură.

E drept: povestea pare de necreșut; decât, tocmai de aceea e mai îngrozitoare, și asupra faptului, că, decât adevărul însuși merită ori nu une ori creșare, nu noi vom discuta, și mai ales nu aci....

Așa-déră etă ce-mi spunea bătrânul meu tată, într'o séră de érnă, pe când mă găsiam la el în cameră, și după-ce îi povestisem și eu o mică istorie.

Era tiner pe vremea aceea și îi plăcea tovarășia sinceră și prietenosă a doi, trei inși de vârsta sa, cu cari făcuse legătură de prietenie din copilăria. Așa era cu doi prieteni din județul R.-Sărat, la țară, unde ținea cu arândă o moșie.

Steteau aproape unul de altul, și ades se adunau la unul dintr'ensii, pentru a petrece câte-va ore împreună.

Era spre primăvară; cu toții așteptau Paștile, ca pe cea mai sfântă sărbătoare, ce o are creștinul. Fuseseră la biserică la toate slujbele din post, și mai ales la Denii.

În Sâmbăta Paștilor se găseau acasă la Gheorghe, unul dintre ei. Au stat mult

de vorbă, până s'a înserat, plănind cum să petrecă mai bine sărbătorile Paștilor.

Gheorghe tăiașe în ziua aceea un miel tiner, pe care li-l arăta ca pe ceva demn de totă așteptarea: era post mare și trebuia să rabde până a doua-ăi; de aceea el pusesse mielul, spre păstrare, într'un dulap, a cărui ușă se deschidea ușor de altfel.

Gheorghe însă avea și un motan mare, care era învățat tot prin casă. Cum s'a făcut, nu știu, — că peste o jumătate de ceas, după ce el eșise din odaia, în care se aflau cu toții, cei doi rămași audiră: „miau!... miau!...“ nisce văitături de motan gróznice, însoțite de câte-va injurături pronunțate apăsate și cu necaz, și repetate la fi-care lovitură, ce răsuna pe blana motanului. Ce se întâmplase? Nimic mai natural: motanul găsisse prilejul de a deschide cu labele singur dulapul atras de mirosul fraged al cărnii proșpate, și se ospetase chiar acolo, lângă dulap, mâncând o bună bucată de carne, ér restul tăvălindu-l pe scândurile podelei, într'o parte și într'alta. Gheorghe îl surprinsese și-l bătea strașnic, fără milă.

Cei doi prieteni au sărit repede în odaia aceea, și au rugat pe Gheorghe să lase motanul. Ce-i vinovat un dobitoc?

— Ei, voi nu știți ce dobitoc deștept e motanul ăsta; cu ce dibăcie scie să fure; și dór e bătrân și nu s'a mai învățat minte nici acum, și câte bătăi a mai mâncat!

— Ori cum ar fi, dér tot dobitoc rămâne!... Dă-i drumul, séracul!!

— Lasă-l, că-i arăt eu!... Voi nu știți, ce viclean și réu e; cât e de lingușitor, dér cât e de perfid și cum ar fi în stare să te sfășie, decât ar pută! Il vedeți cum stă colo și miorlăe, nu de frică, ci de furie: uitați-vă cum holbăză ochii și-și arată spre mine colții lui ascuțiți ca acele — Hm!... o să te omor, lighiôna dracului! Eși afară!...

În adevăr, era gróznic motanul: de o mărime neobișnuită, cu capul rotund și mare, cu ochii fiiroși, verđi, deschiși mari ca de bufniță, cu nisce fire albe de muștăi țepoșe, cu o blană pe el lăfôsă și de o coloră neagră-fumurie, cu o codă lungă, pe care și-o incovoia ca un șerpe — părea sălbatic, gata să se apere în contra or-cărui dușman.

Pe când ast-fel se prezentă situația în partea de dincoace a monarhiei, pe atunci dincolo în Austria lucrurile stau pôte și mai rău. Pe ziua de 26 Septembrie este convocat, pe cum scim, „Reichsrath“-ul austriac. Adunarea acésta a consiliului imperial, adecă a deputaților, se întrunește sub auspicii foarte des-nădăjduite pentru guvernul din Viena și pentru sörtea proiectelor pactului. Chiar nici ministrul-președinte contele Thun nu crede, că îi va succede o lucrare rodnică cu acest parlament. Nemții opoziționali vor păși éráși cu cererea de a se retrage mai întâi ordonanțele de limbă, și numai retrăgându-se acestea ordonanțe se se apuce de desbaterea proiectelor pentru pact. Și decă nu se vor puté desbate proiectele, camera va fi trimisă éráși acasă, și éráși se vor ivi de nou cestiuni complicate, cari vor mări încurcătura și barababura, ce stăpănesce de atâta amar de timp viața politică în monarhia.

Intr'aceea o scire îmbucurătoare pentru noi vine din Bucovina. Săptemăna trecută (Marți) s'a întrunit la Cernăuți comitetul național al Românilor bucovineni, care de curând s'a organizat pe base cu totul nou. Acest comitet a luat, în unanimitate, nise hotăriri, cari sunt menite a da vieții naționale a fraților noștri din Bucovina un frumos și puternic avânt. Intrunirea a fost memorabilă, mai ales pentru-că s'a recunoscut de către membrii ei necesitatea unei procederi *solidare* a Românilor bucovineni, pentru a lupta cu tărie și succes de izbândă și a duce la victorie cauza dreptă a poporului român din Bucovina. S'au organizat în totă țera comitete electorale locale și s'au ales bărbați de încredere ai partidului național român, și în urmă s'a decis, ca partidul să între fără rezerve, strins unit și bine încheiat, în lupta electorală (alegeri pentru dieta din Cernăuți). Spre scopul acesta au fost designați opt candidați români, dintre cari unul pentru un oraș și ceilalți pentru șapte cercuri electorale. Conform deciziunii din amintita întrunire a comitetului, s'a dat un manifest către alegătorii români pentru dieta Bucovinei. În manifestul acesta, iscălit de comitetul central și de bărbații de încredere ai partidului, se dice între altele, că: poporul român din Bucovina ține recunoscând *autonomia țării*; reclamă *recunoșterea deplină a drepturilor istorice politice* ale poporului român; cere *învețământ na-*

țional în școla poporală și medie și în mod corăspundător și la universitate; reclamă *deplină autonomie bisericăscă*, convocarea *Congresului bisericăscă*, și dorește sincer susținerea păcii confesionale. Manifestul accentuează mai departe, că Românii Bucovinei țin, ca lupta lor să urmeze strict pe calea legală și în spirit constituțional, respectând drepturile celorlalte naționalități; ei nu tind la trezirea și dezvoltarea urei și a dușmăniilor naționale, ci dorește o sinceră împăcare, basată pe dreptate și încredere reciprocă etc. — Uram fraților noștri, ca Dumneșeu să le stea în ajutor, să i țină strins uniți și să-i ducă la izbândă dreptei lor cauze.

După propunerea de pace și desarmare, ce a făcut-o Țarul Rusiei prin cunoscutul său manifest către poporele lumii, vine ca o bombă din senin scirea despre o **alianță între Germania și Anglia** cu caracter ofensiv și defensiv. Scopul acestei alianțe este ascuns până acum de ochii lumii, însă, decă e să credem celor ce le scrie o foiță de frunte din Viena, ea se îndreptă contra Rusiei. Se afirmă dintr'o parte, că Anglia va avé să sprijinească pe împăratul Wilhelm în niscintele sale dela răsărit și să-i vină într'ajutor, decă din vre-o parte s'ar ridica vre-un protest contra unei cedări de teritoriu a Sultanului în favorul Germaniei în Asia-mică. Drept răsplătă, Germania va avé să spriginască speculațiunile engleze asupra golfului dela Goa, ce se află adî în posesiunea Portugaliei. Cu mai multă îndreptățire se afirmă însă din altă parte, că scopul de căpeteniă al alianței, este delăturarea influinței rusești în China — Mai erî alaltăeri Țarul Nicolae propunea pacea, și étă că nu trece nici o săptămână, când lumea e surprinsă și agitată cu scirea unei alianțe, care numai a pace nu mirósă.

De sigur, că numai pace nu se pôte numi nici ceea-ce se întâmplă tocmai acum în **ostrovul Creta**, din a căru picingă Turcii și cu Grecii se luaseră de păr. E vorba, că în orașul Canea, capitala Cretei, a izbucnit **revoluția**. Revoluția acésta au provocat-o musulmanii, cari de când în Creta este stăpânire internațională, n'au așteptat decât momentul bine venit pentru a se arunca furioși asupra creștinilor. S'a întâmplat, că autoritățile creștine voiau să stringă vama de 30/0 a orașului. Când doi dintre funcționarii creștini, sentiți de soldați englesi, s'au dus în portul

orașului să stringă vama, mohamedanii, cari se aflau acolo, n'au voit să se supună poruncei de a se depărta. Atunci Englesii dădură salve de puscă. Mohamedanii infuriându-se și mai mult, apucară armele și năvăliră asupra creștinilor. S'a dat o luptă crâncenă, în care au cădut morți și răniți de ambe părțile. Când mohamedanii vădură, că nu pot birui cu puscile Englesilor, și-au luat refugiu la mijlocul înfiorător de a pune foc orașului. Focul a încins strade întregi, nimicini tôte palatele consulatelor; numai palatul consulatului austro-ungar a rămas întreg. O scire telegrafică mai nouă din Canea spune, că au ars peste 300 de case. Pe strade s'au dat apoi lupte crâncene între creștinii și musulmanii, cărora au cădut jertfă 150 de musulmani, ér dintre armata englesă peste 60 de ómeni. *Consulul engles a fost ucis*, de asemenea și cavasul-telegrafist austro-ungar. Intr'aceea trei corăbii de răboi engleze au început să bombardeze orașul, ca să bage spaima în musulmani. Dér aceștia n'au voit să scie de tunurile engleze, ci a doua și dimineața s'au răsculat din nou asupra creștinilor, cari înspăimântați s'au refugiat pe corăbii. — Diplomația europeană are dér de nou obiect de discușiune, și afacerea ostrovului Creta se va pune éráși la ordinea zilei, după-ce revolta acésta a dovedit, cât de departe sunt puterile europene de scopul pacificării sta-tornice a insulei.

SCIRILE DILEI.

— 28 August v.

Sfințire de școle. În 28 August n. s'a sfințit noua școlă română gr. or. din Crisior (protopopiatul Zaradului), o școlă frumoasă, din piatră, care face onore bravului popor din Crisior și conducătorilor săi, parochului local Ioan Perian, învețătorului episcop Al. Draia și protopopului tractual Vas. Damian. — În aceeași și s'a sfințit școlă română gr. or. din Nasna, în protopopiatul Mureș-Oșorheiului, care deși e o comună mică și săracă, și-a ridicat o școlă frumoasă și întru tôte corăspundătoare legilor, mulțămită bunului popor și zeșilor săi conducători. Sfințirea s'a făcut cu asistența unui mare număr de preoți din tract, în frunte cu d-l protopop Nicolae Măneștiiu. Intre óspeți se afla și d-l Dr. Elie Cristea, secretar consistorial în Sibiu, care a ținut poporului o frumoasă cuvântare. După sfințire, óspeții au fost întruniți la ospitala masă a parochului local At. Rusu, unde s'au ținut numeroșe toaste pentru Esce-lența Sa Metropolitul Miron Romanul, pentru protopopul tractual Măneștiiu etc. S'era urmat petrecere cu dans.

Conflict diplomatic? „Timpul“ din București publică următorea scire sensațională: „Trecerea prințului Bulgariei prin capitală, Dumineca trecută, e pe cale de a provoca un conflict diplomatic româno-bulgar. Se scie, că prințul Bulgariei a trecut Duminecă prin gara de Nord în cel mai strict incognito, mergând spre Constanța, de unde s'a imbarcat pentru Euxinograd, unde va aștepta visita M. S. Regelui Carol. Aflăm adî, că la trecerea Sa prin gara de Nord, funcționarii C. F. R. au secvestrat cuferele și coletele prințului, purtând coróna princiară pe ele. Prințul Bulgariei a plecat la Constanța fără colete și cufere. Agenția bulgară a redigiat imediat o notă de protestare către guvernul român“.

Parastas pentru Ștefan cel Mare. Un parastas solemn s'a celebrat Duminecă în 16/28 August a. c. pentru fericitul și deapurarea pomenitul ctitor al santei mănăstiri Putna Ștefan cel Bun și Mare, de înalt Prea Cuviosia Sa părintele igumen și arhimandrit Vasile Renney de Herszeny în sobor cu 4 preoți și 2 diaconi, la care au asistat multe dame, domnișore, teologi, preoți, călugări, domni, ampioiați, învețători, învețătorițe, căpitani, rezeși, țărani, Nemți, Ruși, Huțani, Poloni și Unguri. Un Ungur din Hadic a ținut în mijlocul unei atențiuni deosebite o vorbire destul de frumoasă în limba română pentru sufletul Voevodului Ștefan cel Mare. Ungurul Pál Istvan Iános a depus pe momentul fericitului Voevod Ștefan cel Bun și Mare o cunună foarte frumoasă și 3 lumini mari în preț de 6 fl.

Adunări electorale în Bucovina. Cetim în „Patria“ din Cernăuți: „Adunările electorale convocate de d-l deputat Dr. George Popovici, candidatul partidului nostru pentru mandatul districtului Câmpulungului, vor avé loc Duminecă în 11 Sept. n. la órele 3 d. m. la Dorna și Lunî în 12 Sept. n. l. c. la órele 3 d. m. la Câmpulung. Toți aderenții partidului nostru sunt invitați, a-se presenta în număr cât se pôte de complet la aceste adunări. Rugăm pe cărturarii comunelor acestui district, ca să vestescă aceste adunări tuturor ómenilor noștri, îndemnându-i ca să se presente în număr cât se pôte de mare la aceste întruniri“. — D-l Dr. Nicu Blându, candidatul partidului rom. pentru districtul Cernăuți ține Sămbătă în 10 l. c. adunări electorale în: Deahor, Corovia, Voloca și Cucuirmare, ér Duminecă (11 l. c.) în Mologlia și Stănești.

Clasa română la gimnasiul din Cernăuți. Visul de aur ce l'au visat Români din Bucovina atât amar de vreme, étă că-l vâd împlinit. La gimnasiul superior din Cernăuț s'a deschis cu începerea anului scolar din ét an întâia clasă paralelă română. Luptă grea și crâncenă au purtat deputații români bucovineni până-ce

A eșit pe ușă dintr'o săritură și s'a dus în fundul grădinii, unde, stând pe gânduri, par'că își lingea labele, cu care apoi își spăla botul și ochii.

După câte-va minute s'au liniștit lucrurile. S'a făcut puțin haz pe socotela motanului, ce primise bătae, și cei doi prietenî, după ce s'au înțeles cu Gheorghe, ca după miezul nopții să vie la el să-l deștepte spre a merge împreună la biserică, — plecară.

Câte-va „bună séra!“ și, în urmă, liniștea nopții, ce cădea, se întinse pe tótă lumea.

II.

Trecuse de miezul nopții. Stelele li-căreau tăcute; luna strălucua plină, mare, spre apus.

Pe drumul din spre marginea satului, unde ședea Gheorghe, veneau cei doi prietenî ai lui, ca să-l ia spre a merge la biserică.

Glasul lor încet răsuna misterios în puterea nopții. Ei mergeau alături vorbind

una-alta. Luna îi lumina în față; în urma lor se întindeau de-a lungul drumului umbrele lor, făcând pași enormi și mișcându-se după ei. Pe de-asupra lor, pe sus de tot, se audeau cocorii trecând.

Se apropiară de casa lui Gheorghe din marginea satului; o casă simplă în stil vechiu, învețită cu șindilă, cu două camere în față, cu balcon eșit înaintea acestor două camere, unde te urcai pe o scară vechiă de piatră. Nu erau tocmai sus aceste odăi, dér ca să ajungi la ferestra. pe care acum o lumina luna, trebuia séu să te ridici pe ceva, séu să bați cu ceva în geam.

Așa chiar făcu unul din cei doi prietenî ai lui, cari se aflau acum drept la ferestra: luă un băț lung și lovi ușor, de câteva-ori în geam.

— Gheorghe!... Gheorghe!... Te ai sculat, mă?

Tăcere; nu se auzia, decât respirarea celor de din afară.

— Gheorghe!... Gheorghe!... Școlă, mă, că-i târziu; o să se facă ziua, curând, curând....

Erăși liniște adencă; nu se mișca nimic înăuntru, nu se audea nici un glas.

— Ei, ce Dumneșeu? așa somn adencă? să nu se mai deștepte el?... Ia stai, să bat mai tare, ce-i asta?...

— Gheorghe, mă Gheorghe, școlă mă....

Aș, zadarnic, nimic nu sufla, nimic nu se audea înăuntru.

— Măi, da ce să fiă asta!... O fi plecat singur înainte!... Dér, nu se pôte!... Ia stai să mă ridic la geam: par'că nu e transparentul lăsat de tot, așa puté vedé înăuntru.

În adevér, transparentul nu era lăsat până jos, rămăsese o margine ca de o palmă, pe unde se furișă o bandă lată din lumina palidă a lunii.

Acéstă zare pătrundea în casă misterios, luminând întunericul semiobscur al camerei, și par'că nu sciu ce spaimă te cuprindea, privind înăuntru. Era o cameră cunoscută lor, totuși somnul greu al lui Gheorghe le virise atâta frică 'n suflet, încât abia îndrăsnii unul din ei să se ridice

pe o capră de tăiat lemne, pe care o găsi în curte.

Se cocoță pe ea și-și întinse privirile pe zarea din ferestră; rămase deodată cu tremurat de spaimă; un fior îi furnică prin vine: în cameră jos în colț, străluciau în umbră înfiorător două lumini galbene, vii, rotunde, nemișcate: erau ochii feroși ai motanului.

— Am zărit ochii motanului: ce feroși sunt!... Prea avea înfățișare gróznică motanul acela!... — Măi, da ce dracu, par'că nu-i lucru curat: zăresc un mototol mare în pat; Gheorghe să fiă?... Plapăma e cădută jos; perina e la o parte....

În vremea asta se căsnea să pătrundă mai clar cu privirea în cameră, și zări în adevér ce era:

— Scii, că nu e de glumit: Gheorghe e mototol în pat; par'că-i mort!... Gheorghe!... Gheorghe!... Școlă, mă!... Aș, nici nu se mișcă!... Ce e, nu-i lucru curat!... L'a omorit cine-va!...

— Ei, n'o fi mort!... Se pôte?... Cine să-l omóre?... O fi durmind greu....

au dobândit ceea-ce se cuvinea acuma de mult. Au luptat deputații români, au luptat până la cuțit, dăr încaltea nu s'au sbumciumat înzadar! Ceea ce credeau dușmanii Românilor, că nu e cu puțință, este acuma fapt implinit. Români bucovineni au adevăc acum la gimnasiul nemțesc din Cernăuți și o clasă română, unde Români vor învăța mai mult românește, decât nemțesc.

Regele Carol a dăruit Inalt Prea Sântitului Metropolit Primat Iosif icona Sântului Serghie, pe care Majestatea Sa șa adus'o din Rusia cu ocazia vizitei ce a făcut'o împăratului Nicolae II.

Din Ohaba, comit. Făgărașului, ni-se scrie, că în 3 Septemvre n. c. s'a făcut acolo alegerea de învățator dirigent, în locul fostului învățator D. Pandrea. Dintre concurenți, a reușit tinerul învățator Octavian Pop din Vad, care a fost ales prin aclamațiune.

Concert. Atragem atențiunea amatorilor de musică, că d-na Irena de Vladaia primadona operei române din București, care ca obsolventă a conservatorului din Paris a mai debutat în Brașov în două concerte cu mult succes, va da Sâmbătă în 5/17 Septemvre un concert în casa de concerte, cu binevoitorul concurs al d-lui dirigent de musică R. Lassel și a unui quartet din musica orășenească, precum și a câtor-va diletanți. Bilete pentru acest concert se pot căpăta începând de Luni 12 Sept. în librăria W. Himesch cu prețurile următoare: Locuri numerotate: Balcon 1 fl. 20 cr. Fotoliu: 1 fl. I Parquet 70 cr. II Parquet 50 cr. Rangul I 50 cr. partere ridicat 40 cr. Bilete de intrare: galeria 60 cr. partere 40 cr., studenți 30 cr.

Slavele Sultanului. Sultanul a destinat trei slave arabe foarte frumoșe din haremul său, în vârstă numai de 15 ani, pe cari le va dăruî Kedivului Egiptului cu ocazia vizitei sale la Constantinopol.

Pentru postul de conducător la vre-o prăvăliă ori la vre-o moșă, fiă la noi, fiă în România, pôte fi momentan angajat d-l *Dimitrie Preda*, locuitor în Panciova, cărui sunt a se adresa direct ofertele.

Rectificare. În nr. 178 (de Duminecă 33) al fôiei nôstre am publicat un articol intitulat „Din datinele Românilor la nunți”. Acel articol a fost reprodus după „Familia” dela Oradea mare; din întâmplare însă s'a omis a se arăta isvorul.

Cost și cuartir pentru băieți și fetițe se pot căpăta la o bună familiă românească din loc, având tot-odată și o îngrijire deosebită. A-se adresa: Strada Castelului (Burgasse) Nr. 14, etagiu.

O reuniune a învățătorilor români în Sătmar și Ugocia.

Baia mare, Sept. 1898.

Învățătorilor români gr. cat. din comitatele Sătmar și Ugocia li-a succes și lor a se constitui în Reuniune, care pörtă numirea: „Reuniunea învățătorilor gr. cat. din comitatele Sătmar și Ugocia, aparținători diecesei Gherlei.” Statutele au fost aprobate de guvern în 20 Aprilie a. c. sub Nr. 22,227.

Prima adunare de constituire s'a ținut în Baia-mare în 25 August n. c. Prezenți au fost vre-o 50 învățători, ér ca ôspeți: Rev. Dn Ioan Sêrb protopop în Șomcuta-mare, On. D-n: Avram Breban preot în Mocira, Nicolau Lupan preot în Ciuzbaia, Constantin Lucaciu preot în Jajib, Ștefan Cherecheș preot în Recea, Alesandru Breban teolog abs., Emil Câmpean teolog de Pesta, st. dn Avram Dumitrescu locotenent în retragere, ér mai târziu a venit și On. soțiă a D-lui Dr. Vasiliu Lucaciu, dimpreună cu gentilele fetițe Paulina și Veturia.

Dimineta la 9 ôre Rev. D-n Ștefan Bilțiu, protopop local, a celebrat s. Liturgie cu invocarea ajutorului S. Spirit, la care a luat parte învățătorimea, precum și ôspeții sosiți. Cântările liturgice au fost executate de corul învățătorilor prezenți. La finea liturgiei Rev. D-n Ștefan Bilțiu a ținut o vorbire frumoșă și bine simțită cătră corpul învățătoresc.

Adunarea s'a deschis la 11 ôre prin președintele comitetului d-l Atanasiu Lupan, învățator în Baia-Sprie. A urmat apoi referada notarului comitetului Ioan Leșian, învățator în Baia-mare, despre lucrările sêvârșite de acest comitet; descrie apoi greutățile, ce a întâmpinat comitetul până i-a succes a obține aprobarea statulelor din partea guvernului.

Președintele Atanasiu Lupan în numele comitetului își dă dimisiunea și rógă pe cei prezenți, ca în înțelesul statulelor să se constituie. S'a ales apoi comisiunea de candidare având ca președinte pe Rev. Dn Ștefan Bilțiu protopop, ér ca notar pe d-l Ioan Leșian.

Adunarea fiind încântată de succesul lucrărilor comitetului de până acum, cu unanimitate aclamă de președinte pe d-l Atanasiu Lupan și de notar prim pe d-l Ioan Leșian. Apoi, fiind cu considerațiune și față de celelalte 6 cercuri filiale ale Reuniunii, aleg de vice-președinte pe d-l Georgiu Bretan învățator în Certeșe, de vice-notar pe d-nul Georgiu Dipse învățator în Unguraș; de bibliotecar pe d-l Nicolau Gheșie inv. în Târsolțiu; de cassar pe d-l Petru Porumb, inv. în Teuții de sus; de controlor pe d-l Teodor Blaga învăț. în Șomcuta-mare, de avocat pe d-l Geza Marc, avocat în Șomcuta-mare. S'a aclamat ca membru și președinte de onore Magnif. D-n Ioan Papiu, canonic-preposit și

inspector suprem școlastic al diecesei Gherlei. Tot ca membri de onore s'au aclamat d-nii: Mihail Lucaciu inv. în pens., Gavril Trif profes. pens. și Ilariu Boros prof. prep. în Gherla.

După adunare a urmat un banchet.

Reuniunea are peste 100 membri ordinari. Primul membru fondator cu 30 fl. insinuat e Rev. D-n Ștefan Bilțiu, ér mai târziu: Atanasiu Lupan, Constantin Lucaciu, Avram Breban, Ioan Sêrb, Nicolau Lupan, ajut. Ioan Aohim, „Perșeul din Ciuzbaia” fondator, „Riureana” fondator, „Societatea industrișilor din Jajib” fondator.

S'au trimis depeși de salutare protectorului suprem al Reuniunii, Escel. Sale Dr. Ioan Szabo episcopului gr. cat. al Diecesei Gherlei, cum și președintelui adunării de constituire a despărțimentului și „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” din comitatul Sătmar, ținută tot atuncî în Sein.

Nu va fi fără interes a aminti, că mai bine de 20 de ani în mai multe rânduri s'a încercat înființarea acestei Reuniuni învățătoresc, dăr până acum, durere, fără succesul dorit.

Astfel cu ajutorul lui Dumnezeu și a ômenilor de bine avem două societăți chiămate a lucra pe terenul cultural. Până acuma tótă lumea credea, că comitatul Sătmar e mort pentru tot ce e românesc, astăzi însă se pôte convinge despre adevărătatea proverbului român: că „sângele apă nu se face”.

Peana.

Pentru lățirea meseriilor între Români.

Cu începutul anului 1870/71 s'a înființat în orașul Bârlad din România (județul Tutova) o societate numită „Societatea pentru învățătura poporului român din județul Tutova”.

Acastă societate, al cărei meritat președinte și spirit conducător e d-l I. Popescu, vechiu profesor și deputat în Camera română, a făcut dela înființarea sa și până azi cele mai mari servicii pentru înaintarea poporului, așa că puține societăți românești mai avem astăzi, cari într'un timp atât de scurt se fi adus servicii așa de mari pentru înaintarea poporului român.

La început societatea s'a apucat să crească învățători pentru tôte comunele din județul Tutova. Pentru acest scop a înființat o școlă normală (preparandiă), în care s'au crescut în timp de patru ani 60 de învățători pentru școlile sătescî din județ. După asta școlă a trecut în proprietatea statului român, ér societatea s'a apucat de-o altă muncă, încă și mai uriașă decât cea dintâi. Anume s'a apucat să lucreze pentru îndeletnicirea poporului român cu meseriile, cari până la acel timp mai tôte erau în mâna străinilor și mai ales a Jidanilor.

„Societatea pentru învățătura poporu-

lui român din județul Tutova” s'a apucat adevăc să așede mulțime de băieți români ca ucenici pe la măestrii în străinătate cu scop ca să învețe meșteșug. Începând din 1883, societatea a susținut în străinătate câte 35—40 ucenici români la 35—45 specialități de meserii și industrii, pentru cari a cheltuit câte 10—12 mii lei pe an. După 3—4 ani acești ucenici au devenit caife (sodalți), au făcut călătorii de practică prin mai multe orașe mari ale Europei, ér la urmă, cam de prin 1889 au început a se reînțorce unul câte unul în România, fiind așezați treptat, cu ajutorul aceleiași societăți, în ateliere. Anume, celor ce voiesc și sunt în stare de a-și deschide atelier de sine stătător, societatea le dă cheltuelile trebuincioșe pentru instalare ca împrumut pe câte 10 ani, având a întorce societății acest împrumut în rate lunare și în timp de 10 ani, fără de a plăti însă interese. Pe calea acêsta dela 1889 și până azi societatea și-a câștigat marele merit de-a deschide nu mai puțin, ca 26 ateliere românești pentru 33 specialități. Din acestea 21 ateliere se află în orașul Bârlad, ér 5 în alte localități. Acum mai sunt a se instala vre-o 8 feluri de ateliere, pentru cari se află deja tineri români bine instruați, cari azi lucrează în ateliere străine și așteptă numai să li-se dea mijlocele de lipsă pentru a-și pute deschide ateliere proprii.

Sumele întrebunțate pentru înființarea și instalarea celor 26 de ateliere trec peste 20,000 lei. Pentru instalarea restului de ateliere mai trebuiesc cel puțin 10,000 lei în timp de 2 până la cel mult 3 ani. Pentru câștigarea acestui capital, comitetul societății a adresat un călduros apel cătră Români din Bârlad, rugându-i a veni în ajutor societății pentru a-i face posibil să ducă pe deplin în deplinire mărțul ei scop.

Înființate fiind și aceste ateliere, Bârladul va avé ateliere de măestri români în tóți ramii, așa că nu va mai fi exploatat de Jidani și de alți măestri străini. Tot-odată prin asta s'a pus o bună temelie pentru viitorea dezvoltare a meseriilor în acea parte a țerei, deorec având acum ateliere proprii în țera, nu va mai fi lipsă în viitor să se trimită băieții în străinătate pentru a învăța meserii, fiind-că vor pute să le învețe la ei acasă.

Étă, la ce minunate rezultate se pôte ajunge prin o conducere luminată și prin o muncă dezvoltată în decurs de abia 12—15 ani! Societatea pentru învățătura poporului român din județul Tutova este, în adevăr, una din cele mai meritate societăți ale Românilor, mulțamită întemeiatorului și zelosului ei conducător, d-l I. Popescu. Români din Bârlad pot fi mândri de aceste succese ale lor, și ceea ce rămâne de dorit este, ca esemplul lor să găsească mulți imitatori printre Români.

Poesii populare.

Culese din popor.

Când mă uit mândră la tine
Cresce inima în mine,
Ca flôrea bujorului
De stropirea norului,
Ca flôrea alunului
De arșița sórelui.

*

Bate vântule mai bine
Și ia dorul dela mine,
Și du-l pân' la mândra mea
Ca să aibă dor și ea.

*

Câte flori și viorele
Tôte-s drăguțele mele,
Tôte-mi plac și le iubesc,
La una mai mult gândesc:
La una mai înflorită
Că mi-a fost cea mai iubită.

*

Fata popii cea bărnace,
Bat'o focul, mult îmi place,
Că cu cotul mă cotesce,

Ia să mă duc eu pe la ușă să bat cu putere, trebue să deschidă.

Se duse, bătù: zadarnic!... Nimic!... Se întorse înapoi. Se ridică și el la geam, lângă celalalt; acum priveau amândoi înăuntru.

— Veți ochii motanului colo în colț?

— Da!... Fiă, că fioroși mai sunt!... Mă, da tu nu veți, că cearșaful și fața de perină sunt pătate: trebue să fiă sânge. L'a omorît cine-va....

— la stăi, frate, să trag de geam, trebue să-l deschid.

În adevăr, dintr'o smucitură, ce o făcuse la marginea de jos a ferestrii, giurgiuveaua își desprinse cîrligelul, care o ținea strînsă, și se dete în lături. Acum se put vedé mai bine în cameră: Gheorghe era mort! Incovrigat în jurul său, cu capul vîrit în spre pantece, cu mânila la gât, cu genunchii aduși la gură, ghemuit și țepên, zăcea în pat, pe al cărui cearșaf se întindeau pete mari de sânge, cu cămașa ruptă, sfășiată în bucăți, aternând împrejur ici și colo, muiată în sânge roș.

Spaima grozavă, ce-i cuprinse pe cei

doi prietenii rămași la geam, fù atât de mare, încât îi amuți, incremenindu-i pe loc: nici o vorbă nu putură scôte; tăceau îngroziiți de oribilul spectacol, ce se desfășura în fața lor, luminat de rașele palide ale lunei. Păreau hînoptisați. Era, în adevăr, o priveliște înfiorătoare, care te țintuesce pe loc, care-ți răpescce ori-ce curaj, îți întuneacă ori-ce gândire, îți paralizează ori-ce mișcare.

Abia după câte-va clipe unul din ei, deșteptat din spaima, ce-i amorțise simțurile, luă bățul cu care bătuse la geam mai înainte, și-l întinse cu frică pe ferestră înăuntru spre pat, atingând și mișcând ușor cămașa lui Gheorghe.

Atuncî fură îngroziiți de un spectacol nemai pomenit: la mișcarea cămășii lui Gheorghe, motanul se repeși cu furie la gâtul lui, sfășindu-l cu ghiarele și cu dinții, după care sări jos din pat și se aședă la pândă în același colț al casei.

Convingerea înfiorătoare era acum făcută: Gheorghe fusese omorît de motan.

Înflorați de spaimă, simțeau cum le furnică prin vine un fior rece ca de mörte,

și totuși nu fură mulțamiți numai cu acastă privelisce, repetară atingerea cămășii lui Gheorghe, cu bățul: aceeasi sêlbatică scenă, motanul, mai furios ca ori-când, se repeșea la gâtul lui Gheorghe, sfășindu-l cu dinții, rupend carne din gâtul lui, săpând cu ghiarele în grumași și întinđend într'o parte și în alta fâșiele de carne roșie, din care eșia sânge cald. Motanul miorlăia bizar, mărăia, urla par'că de mânia, și ér sărea în colț.

Cei doi prietenii au închis geamul cu frică și au dat de veste întregului sat.

În dorî de di, în loc de a merge la biserică, tótă lumea se strînse în jurul casei lui Gheorghe, mirându-se de îngrozitorul fapt. Curend după aceea, a sosit și procurorul și, de față cu tóți căți puteau să-și arunce privirile pe ferestră, s'a repetat dovedirea omoritorului. Mai în urmă doctorul a întărit faptul printr'o amănunțită cercetare: Gheorghe fusese sfășiat de motan în puterea nopții.

(„Epoca”).

N. Mihăescu.

La alegerea de deputat pentru Herman.

Prin mörtea fostului ministru de agricultură, conte Andrei Bethlen, a devenit vacant cercul de alegere al Hermanului, pe care-l reprezenta el în dietă. Precum scim, încă de pe vremile, când se încheiasă „pactul” între Sași și guvern, cei dintâi intrând în partidă guvernamentală, acest cerc a fost în urma unei deosebite învoeli dat guvernului, ca să-și pötă alege aici un candidat ungur de partida sa. Așa s'a urmat până acum. În celelalte cercuri din țera Bârsei Sașii au ales de ai lor, őr cercul Hermanului l'au lăsat pe sēma unui Maghiar guvernamental.

Astăđi, după-ce apröpe toți deputații sași din dietă au eșit din partidă guvernului, era credința generală, că nici în cercul al 4-lea electoral (Herman) Sașii nu vor mai alege de aci încolo guvernamental, cu atât mai puțin un Ungur guvernamental. Cei-ce au presupus această înșă s'au înșelat. Înainte cu câte-va ęile s'a intrunit comitetul electoral sășesc din Țera Bârsei (Kreis-ausschuss) și după o consultare de vre-o trei ore au hotărît, ca învoela de mai înainte cu guvernul, ca să-lase cercul acesta pentru un candidat al lui maghiar, să se respecte și mai departe de cătră Sași.

Diarul „Kronstädter Tageblatt” din loc ęice, că Sașii au trebuit să țină pactul, ęeși li-a venit de astădată dureros, și crede că au lucrat înțelepțesce și bine. Mai spune, că înși-și vorbitorii alegătorilor sași din cercul Hermanului au dorit să se țină pactul cu guvernul privitor la acest cerc electoral.

Numita föiă ęice, că a învins părerea, că trebuie să se țină cuvântul și față cu contrarul politic. Țer ore face și contrarul astfel? Și este morală procederea, ca tu să eși din partidă guvernamentală și apoi să alegi őrășii guvernamental și încă un contrar al tēu? Mai departe, ținut-s'an Sașii în töte casurile strict de „cuvântul dat” și învoielile făcute și cu alții, în afară de Maghiarii dela putere?

Țer în urma urmelor acesta îi privesce pe Sași. Ceea ce ne pöte interesa și pe noi este, că au început să se agite în acest cerc de cătră unii, cu scop, ca să ducă și pe alegătorii români la urnă, ca să voteze pentru cutare őr outare candidat.

Sperăm înșă, că töte încercările de felul acesta vor rămâne zadarnice. căci nu credem să se ęă-

sescă alegătorii români, cari pentru o tocană, őr pentru un vin, sēu rachiu, să rupă solidaritatea cu frații lor și să se facă cödă de topor pentru a da ajutor adversarilor.

Mai observăm, de încheiere, că încă nu se scie pe cine vor candida Sașii, în înțelegere cu fișpanul și cu guvernul. Se ęice, că fișpanul ar fi plecat la Pesta, ca să aducă de acolo candidatul.

Concertul meseriașilor din Bistrița.

Bistrița, 31 Aug. n. 1898.

On. Redacțiune! Voiesc să Vē raportez ceva despre concertul împreunat cu reprezentatiune teatrală al tinerilor meseriași români din Bistrița, ce s'a dat în 30 August n. c.

E vorbă de meseriași și Români. Țr-care am putut cesti articuli nenumărați prin ęiarele nöstre naționale, îndemnându-ne a înființa clasa mijlocie, aplicând tinerii noștri în număr cât se pöte de mare la meserii. Avem lipsă mare de meseriași, căci ei formeză o clasă independentă, care înșă numai atunci pöte să fiă folositoare nemului nostru, decât e condusă bine, decât membrii acestei clase sunt consicii de chiamarea lor și în ceea ce privesce limba și naționalitatea.

Din acest punct de vedere m'a atins förte plăcut hotărîrea meseriașilor români din Bistrița de-a arangia un concert, de-öre-ce am vędüt în acesta un semn, că ei simt și vrēu să luere romănesce.

Concertul s'a început la örele 8 1/2, în pavilionul de veră „Bombardir” cu o introducere („Motto”) la adresa publicului, după care numai decât a urmat „Junimea parisi-ană”, ambele eșecutate de corul mixt. Nu pot să retac, că „Motto” e compositia dirigentului de cor, a d-lui Traian Brătescu, care dovedesce un frumos talent musical. Afară de această introducere am mai aude și o altă compositie a d-lui Tr. Brătescu, anume punctul 4 „Eu mi-s, esc, și sunt Român”. E o compositie populară förte du-iösă, adevărată doină, în care se manifestă întreg caracterul doinei romănesce. Când o aude, par'că ești la munte, unde ciobanul spune strēinului, că el e Român. E o doină așa de duiösă, încat mai că-ți störce lacrimi, atât de dulce, de-ți înalță inima. Textul e bănățensc, őr când aude melodia, să fi őr cât de rece față de nemul tēu, e cu neputință să nu te încăldești. Aplause nenumărate au urmat cântărei, őr autorul, mai ales la sfirșitul concertului, a fost feliicitat de förte mulți. Celelalte töte au fost bine eșecutate, töte aplaudate, ba unele au trebuit să fiă repetate.

Ce privesce declamațiunile, acestea încă au fost förte bune; a declamat Florica Sas, O. Todica și Victor Radu, toți c simț și förte bine. Gesturi, intonare, ținută: töte ne-au făcut să aplaudăm pe decla-

manți cu tötă căldura. Förte potrivită a fost pentru stările locale declamațiunea d-lui V. Radu, compusă de un necunoscut, în care descrie viața de pe aici și datorința fiă-cărui Români. Veseli și entusiasmați au declamat toți.

După acestea a urmat comedia „Cinel-Cinel” de Alexandri. Siguranță, pricepere, nisuință laudabilă și predare esactă: ętă critica. Töte persönele și-au jucat rolurile förte bine; nicăiri vre-o nepregătire őr confusie nu s'a putut observa.

După acestea a urmat dansul, care a durat până în ęori de ęi. Dintre persönele, cari au participat, am remarcat pe următorii d-ni și döme: V. Ranta jude la tribunal, Dr. Pahone, Dr. Simion Pop, M. Mihailaș dir. la „Bistrițana”, D-na și d-ra Vértic, Dr. Linul adv., St. Poruț, Dr. Ales. Pop medic, președintele reuniunei de cântări, Dr. G. Tripon adv., Gr. Scridon, A. Roșu fotograf, Mateiu tipogr., Jarda iur., Popovici căpit. la honveđi, I. Bota, D-na vęd. Man, Beschoan, Șara și familiile Ivașcu silvicultor, G. Radu pădurariu, I. Budișan preot (Sălagiu), I. Chitta învățat., Redactorul föiei „Bistrizer Wohenschrift”, Schell, Avram preot (Maier), I. Rus cojocar (Maier), Coruț (Maier), Iarda inv. (Maier), Chira (Rodna) etc.

În sfirșit nu pot să nu aduc laudă acelor dömi, cari cu căldură au sprijinit întreprinderea meseriașilor noștri. Corul meseriașilor s'a înființat la stăruința d-lui Gregoriu Radu, pădurariu în loc, care n'a cruțat ostenelă și timp, ba a jertfit tot ce i-a stat în putință, a învins pedecile nenumărate, ce i-s'au pus în calea înființării acestui cor din partea unor răutăcioși, cari în töte se gerěză de bunii naționaliști, đer în faptă caută a-și îndestuli numai ambițiunea proprie. Apoi zelul demn de tötă lauda al d-lui dirigent Traian Brătescu, bărbat tiner, care cu o inimă plină de iubire cătră tot ce e bun și frumos, cătră tot ce privesce arta musicală, în scurtul timp de un an, de când e aici, și-a implinit datorința cu zel neobosit.

Nu mai amintesc pe ceialalți d-ni, cari au conlucrat la înființarea și înflorirea corului meseriașilor români din Bistrița, nici nu numesc pe numele pe aceia, cari au voit să pună pedeci, ci le ęic acestor din urmă, că sēu să fiă Români adevărați, sēu atunci nu se gereze de ceea-ce nu sunt; őr celor dintăiu, celor cu inima adevărată și zeloși, le ęic: Laudă vöus! Luceați și mai departe cu zel și cu iubire de nem. Neînfricați și curagioși să fiți! Tot înainte!

Măgureanul.

Ruga dela Maria Poci.

Comit. Sabolci, Septemvre 1898.

Stim. D-le Redactor! În părțile acestea este un obicei förte înrădęcinat în popor, ca în ęiua de S-ta Mariă (15/25 August),

să peregrineze pe la mănăstiri. Încă cu câteva ęile înainte se observă o mișcare în popor, pregătindu-se fiă-care, mari și mici, bătrâni și tineri, pentru peregrinaj. Când se întelnesc unii cu alții, nu i aude, decât întrebându se: „Mergi la rugă în Poci?” sēu: „Unde (la care mănăstire) mergi la rugă?”

De obicei, cel mai mare peregrinaj se face la mănăstirea din Poci, care se află în comitatul Sabolci, cam spre răsărit mēđă-nöpte. Călugării acestei mănăstiri sunt Ruteni greco-catolici, afară de principalul egumen, care e Român, de origine din Șimand (comitatul Aradului), cu numele Filip Toda.

În anul acesta luând parte și eu la această rugă, am vędüt mulțime de noröde mergënd în procesiune și trecënd din sat în sat, unde peregrinii erau primiți și petrecuți în sunetele clopotelor. Ajungënd la mănăstirea dela Poci încă de Vineri, 14 (26) August, am găsit aici mulțime de om. Întręă comuna, stradele, biserica, erau pline de noröde, cari umblau în sus și în jos cu „proseciile” (procesiunile) pe la mănăstire, în cimiter, pe strade, cântând în glas tare cântarea sərbătörei „O, Mariă!” fiă-care popor în limba sa. Proseciile cele mai multe erau din Ruteni (Ruși), apoi Tăuți și Români.

Între töte procesiunile, mai mari și mai mici, s'a distins procesiunea Romănilor din Sanislău (comitatul Sătmar), care consta din peste 400 de bărbați și femei, toți îmbrăcați sərbătöresce. „Tineretele” töte erau îmbrăcate în haine albe, patru dintre ele purtau icöna Vergurei Maria, celelalte mergeau înaintea S-tei icöne de douē părți în ordine. În mijloc se afla conducătorul, d-l Georgiu Murășan, învățator. După tineret mergeau cei mai de etate, înălțând graiurile lor prin cântări și rugăciuni cătră Preacurata Mariă. Pe lângă procesie era pus ca îngrijitor unul dintre curatori, anume Vasiliu Sitau. Dintre preoții noștri au luat parte cam puțin la procesiune.

Vineri la 4 öre d. m. s'a tras clopotul cel mare și mulțimea de noröde a plecat la celebrarea înmormentării Mariei. Predicile s'au ținut în limba maghiară, rutenă și română. Rutenii și Români au servit în cimiter, sub cerul liber. Înainte de predică a cântat d-l Murășan cu tineretul cântarea „Impérate ceresc”, őr după aceea se ținü predică prin On. d-n Ioan Clintoc. După acestea proseciile au plecat cântând, cari la biserica, cari la cimiteriu.

Așa a trecut ęiua de Vineri. Sămbătă, în ęiua de S-ta Mariă, pe la 7 öre dimineța proseciile au plecat în ordine la mănăstire și, după încungiurare, au mers în cimiteriu, unde s'a servit sf. liturgiă prin preoții Ioan Silaghi și Ioan Clintoc și mai mulți cantori. Cântările dela sf. liturgiă au fost începute cu muzica de trîmbițe din Vezend. După isprăvirea liturgiei, peregrinii au mai încunjurat odată mă-

Cu gurita'mi tot șoptesce.
Io'i dau mēr, ea nu primesce,
Când o string, ea se lipesce.

*

Duceți-vē, rëndunele,
La ferēstra mândrei mele
Și-i cântați doine de jele,
Doina inimioarei mele.

*

Dăscăliță, jupănesă,
Tötă vara șeđi pe-acasă
Și tot eșci o pömă arsă;
Țer eu vara-s pe hotar
Și-s ca flörea din pahar.

*

Frunđă verde lemn de plută,
Hai bade de mē sărută,
Haid' acum, până ce-s fată
Și ou ușa descuiată,
Că decă m'oiü mărta
Ușa mi-s'a incuia
Cu lăcate d'alea mari,
Cu zebrele d'alea tari.

*

Mēi badiță, badișor,

Nu-mi trimite-a'ata dor
Pe frunđă și pe isvor
Pe gurile tuturor;
Vino singur dumniata
Și-mi stēmpără inima.

*

Aseră pe vremea cinii
Când sariam gardul cu spinii,
Mândra m'amuța cu căni,
M'amuța și nu prea tare
Că scia, că cine-l sare.

*

Lasă-mē măicuță 'n pace
La urit silă uu-mi face,
Că ala nu-i tērg de boi
Să fiă pe-un an, pe doi,
Ci-i un tērg facut așa:
Nime nu-l pöte strica
Nici popa, nici vlădica,
Numai mörtea crăncena.

*

Nu-i doftor lécuri sē-mi dea
Böla din trup sē mi-o ia,
Căți preoți blagosloviți,
Ba și călugări cinstiți
Toți sē vie sē-mi cetescă

Nu pot să mē mântuescă;
Câte muieri vrăjitoare
Și babe descântătöre,
Töte vie sē-mi descante
Tot n'a fi ca mai 'nainte.
Vină mörtea sē mē spae
Că m'a duce la vāpae,
Dragöstea de loc nu-mi iasă
Diu inimă și din öse.

*

Audeț'am din bătrâni
Că nu-i bun gardul de spin
Nici copila din vecini;
Gardu-i bun de scânduri late
Și copila din departe.

*

Când eram la mama mea,
Eram pui de rändunea
Dragă la tötă lumea;
De cându-s la mama lui
Nu s nici pasere, nici pui,
Nici nu-s dragă nimēnui.

*

Horire-ași, horile-mi plac,
Țer nu pot, că-s prunc sērac;

Horire-ași, horile mi vin
Țer nu pot, că-s prunc strēin;
Horile mele nu-s bune,
Că trag tot amărăciune
Si n'am cătră cine spune,
Spunerea-și cătră maica,
Mē tem, că s'a supără;
Spunere-ași cătră vecine
Mē tem c'or ride de mine.

*

Când eram la maica fată
Māncam pi'ă de sēcară
Cernută prin sită rară
Și-o māncam riđënd p'afară;
Țer de când m'am măritat
Mānc pāne de grāu curat,
Cernută prin sită desă
Și-o mānānc plāngënd prin casă.

*

Bate, Döme, bate ęeu
Fetele din satul meu
Că sciu numai pu pu pu
Țer sē 'nvērtă fusu mi.

Hendorf.

Ilie Sērbu.

năstirea și apoi au plecat în ordine spre casă.

La întorcerea acasă e obicei, că peregrinilor li-se face primire pompoasă. Peregrinilor din Sanislău li-au eșit înainte cu prapor, făclii și lumini aprinse, cu o altă iconă a Vergurei și cu doi preoți. Înaintea iconei a doua mergeau fetițele de scôlă în ordine, două cu două, frumos îmbrăcate în alb, ducând fiă-care părechiă câte-o cunună de flori, pe ale căror margini ardea câte-o lumină.

La 8 ore s'era, peregrinii intrând în comună, au fost întâmpinați cu cântări și în sunetele clopotelor. Prin ferestri, pe garduri, pe porți, ardeau lumini atât la Români, cât și la Șvabi. Stradele erau pline de lume, fiă-care purtând lumini aprinse în mână.

După încunjurarea bisericeii, au intrat înăuntru, unde s'au făcut unele rugăciuni și a cântat corul tineretului. Apoi s'a depărtat fiă-care pe-casă, mulțămind lui Dumnezeu, că a umblat în pace.

*

Acosta este „Ruga dela Maria Poci”. Este un obicei, care are mai multe părți rele, decât bune. Ruga nu este atât rugă, cât mai mult paradă. Omul cu mai multă evlavie pôte să se rôge lui Dumnezeu în biserica din satul său, decât în mijlocul unei mulțimi sgomotose de popor, a căruia atențiune e îndreptată mai mult asupra paradelor, a sgomotului asurzitor al cetelor de cerșitori, ce încungiuă stradele și a altor întâmplări, ce sunt împreunate cu astfel de ocațiuni.

Serbătorea nu este de origine românească. Ea are caracter străin, romano-catholic. Chiar față de călugării ruteni dela mănăstire se aud multe plângeri pentru purtarea lor îngâmfată și desprețuitoare față de preoții noștri și peste tot față de Români.

Printre mulțimea peregrinilor se furișează apoi destui hoți și alți ômeni răi, cari pricinuesc multe supărări. Așa s'a întâmplat, de exemplu, în anul acesta la Poci un cas sguditor. Anume, sunt vre-o doi ani, de când un locuitor din Sărănad (comitatul Sălăgiu) s'a dus la rugă la o mănăstire, ducând cu sine și pe un copilăș al său în etate de vre-o șese ani. În mijlocul mulțimei părintele se pomeni odată, că copilul nu-i nicăiri. Nisce Țiganii îl furară adevărat, îl duseră cu ei, îl schilăviră sucindu-i piciorile, ér degetele dela o mână 'i li-au tăiat. Cu acest băiat schilav ei începură să umble la cerșit, adunând parale.

Acosta s'a întâmplat, după cum am dis, înainte cu doi ani. Acum, cu ocașunea rugii dela Poci, acest băiat se afla în marginea comunei, cerșind milă. Deorece însă aci nu prea avea câștig, un Țigan, care se afla lângă băiat, îl luă și-l duse mai afund prin mulțime. Trecând astfel printre ômeni, băiatul olog de-odată zări pe mamă-sa și i strigă: „Maică, dér nu mă cunosci?” Atunci Țiganul, punând numai numai decât jos pe băiat, o tuli la fugă. Dér n'a putut străbate prin mulțime și a fost prins.

Era o scenă îngrozitoare. Mulțimea se adună împrejurul băiatului olog, a căruia mamă plângea, de și se sfășia inima. Țiganul, asupra căruia era îndreptată furia popoului, fû luat de gendarmi și dus la casa comunală. Ce s'a mai întâmplat cu el, nu știu.

Destul, că asemenea nenorociri ar puté să-i învețe pe ômeni minte și, în loc de-a face asemenea peregrinări împreunate nu numai cu cheltueli, perderi de timp și oboseli, ci și cu pericole, mai bine se stea acasă și se se rôge în biserica lor, căci Dumnezeu și acolo îi ascultă.

Fiind-că am vorbit de Sănișlău, am să mai spun, că poporeni din această comună sunt creștini buni, deștepți și pricepători de carte. Durere însă, unii din ei se folosesc și acum de cărți de rugăciuni scrise în limba maghiară. Acosta ar trebui d-nul protopop să li-o oprască. Măcar în sf. biserică românească să nu se rôge lui Dumnezeu în limba maghiară. Ei știu ceti bine

românește. Să li-se spună deci să-și cumpere cărți românești și să cetescă românește.

Acestea le-am arătat pe scurt, D-le Redactor, ca să vadă frații Români din Ardeal, cum stau lucrurile și pe la noi, cari suntem încungiuăți și amestecați cu Maghiarii.

Din Roma ni am adus o fire
Să fim noi chiagul de trezire
A tot ce dörme amorțit;
Să fim aicia stéua, care
Arată calea de 'nviare
Popórelor din răsărit!

Un învățător bihorean.

Evreii francesi.

În „Hannoverscher Courier” se face o descriere interesantă a Evreilor francesi: Între cele 11—12000 de familii israelite în Paris, scrie numita fôia, sunt vre-o 5—600, cari sunt fôrte bogate și ocupă un loc de frunte în lumea bancherilor și a bursianilor. Într'asta stă puterea jidovismului de aici, care putere se razimă pe casa Rothschild, prețuită la mai multe mii de milioane. Pe lângă Rothschild sunt de însemnat Heine (fontado), Fould, Dreyfus, Hirsch, Erlanger, Königswarter, Camondo, Ephrussi, Haber, Schnapper, Gänzburg ș. a. Toți acești mari bancheri fac și negoț mare în străinătate, până în Rusia și America de sud. Ei cheltuesc mulți bani și posed palaturi, moșii mari, grajduri pentru curse etc. etc. Rothschild este cu 150,000 sêu chiar 160,000 hectare (un hectar 10,000 metri pătrați) moșii rurale și cu mari proprietăți de case în Paris, cel mai mare proprietar de moșii de imobile și de vii în Francia.

Alte 2000 până la 3000 familii israelite, cari se bucură de o bunăstare mai mare, se ocupă în mare parte cu întreprinderi industriale de tot felul, și cu librăriile și cu presa. Comerțul cu diamante, cu obiecte noue și vechi de artă și de meseria de artă se află în mare parte asemenea în mâinile Evreilor. Trei până la patru sute Evrei sunt oficiali și funcționari, mulți sunt medici, ingineri, învățați, profesori, scriitori, muzicanti, actori.

Dintre cele 500—600 familii evreiesci, cele mai bogate, citate mai sus, sunt numai puține cari nu numără creștini între membrii lor. Patru sêu cinci domnișore Rothschild sunt botezate și măritate după creștinii. Prințesa de Monaco, văduvă după ducele de Richelieu, este născută Heine (din New-York), o altă Heine este ducesă de Elchungen; în cel puțin trei-deci, patru-deci de familii toate fetele sunt botezate și măritate după creștinii. Mai multe din aceste familii, cele mai bogate (Baron Oppenheim, conte Cohen d'Anvers) au devenit cu totul creștine. Nobilimea francesă și burgesimea cea mai de frunte este deci deja tare încuscită cu familiile semitice (jidovesci).

Convocare.

Adunarea generală din acest an a Reuniunii învățătorilor români gr. or. dela școlele profesionale din diecesa Caransebeșului, conform §-lui 17 din statute și a deciziunii luate în ședința comitetului ținută la 13 (24) August a. c. se convôcă în Verșeț pe zilele de 20 și 21 Septembrie v. (2 și 3 Octomvre) a. c.

La această adunare se invită cu tot respectul: a) P. T. Domni membrii fondatori, ordinari și onorari ai Reuniunii; b) P. T. Reuniunii învățătoresci române; c) Toți iubitorii de înaintarea școlilor și a învățământului popoului nostru român.

Programul adunării:

Duminecă în 20 Septembrie (2 Oct.) înainte de amez: 1) La 9 ore dimineața toți membrii și participanții se întrunesc în localitatea destinată pentru ținerea adunării. 2) Deschiderea adunării prin președintele Reuniunii. 3) Raportul general al comitetului despre activitatea Reuniunii în decursul an. adm. 1897/8. 4) Raportul casarului. 5) Raportul bibliotecarului. 6) Alegerea comisiunilor pentru censurarea ra-

pórtelor de sub punct. 3, 4, 5; a unei comisiuni pentru înscrierea de membri și încasarea taxelor dela membri, și ai unei comisiuni speciale. — După amez: 7) La 3 ore raportul comitetului asupra A. B. C. carte de cetire pentru elevii clasei I. de Iosif Moldovan și conșoții, învățători în Arad, referent Ivan Miclea. 8) Raportul comitetului asupra temei: Între cărțile didactice admise să se constate, cari sunt cele mai bune pentru școlile noastre populare din diecesă, referent Romul Ancușă. 9) Propunerea comitetului pentru premiarea cărților didactice din fundațiunea Sofia și Stefan Antonescu, referent Ioan Marcu.

Luni, în 21 Sept. (3 Oct.) înainte de amez: 10) La 8 ore dimineața disertațiunii orî lecțiuni practice din partea membrilor. 11) Raportele comisiunilor. — După amez: 12) Statorirea bugetului pe a. 1898/9. 13) Defigerea locului pentru adunarea generală viitoare. 14) Propuneri din partea membrilor. 15) Alegerea biroului și a comitetului pe a. 1898/9. 16) Alegerea comisiunii pentru autentificarea procesului verbal. 17) Închiderea adunării.

Bocșa-Montană, din ședința comitetului Reuniunii învățătorilor rom. gr. or. dela școlile profesionale din diecesa Caransebeșului, ținută la 12 (24) August 1898.

Ioan Miclea m. p. Ioan Marcu m. p.
vice-președ. reuniunii. not. gen. al reuniunii.

Literatură.

Incunoscintare. D-l George Cătană, învățător în Valeadeni, ne rógă a da loc următoare incunoscintări:

Fac cunoscut tuturor, cari în timpul din urmă mi-au adresat mulțime de întrebări relative la scrierile mele, că: Tote scrierile mele, și adevă: 1) Poveștile Bănatului, trei volume à 30 cr., toate trei volumele cu portretul autorului la oaltă 65 cr.; 2) Păcală și Tândală (poveste) 10 cruceri; 3) Balade populare din Bănat, ediția de lucș 1 fl., ediția populară 30 cr., 4) „Omul”, noțiunii din Anatomie și Fiziologie și reguli igienice pentru conservarea sănătății, manual didactic 25 cr., 5) Vieta și faptele lui Stefan, cel mare 40 cr.: se pot căpeta dela „Librăria diecesană” din Caransebeș, ori dela Tipografia „Aurora” din Gherla (Szamosújvár), cum și dela Tipografia „A. Mureșianu” din Brașov cu prețurile arătate.

Mai departe amintesc, că cartea „Omul”, noțiunii din Autonomiă și Fiziologie și Regulii igienice pentru conservarea sănătății și a corpului omenesc, manual didactic pentru anul al VI-lea al școlii populare, pentru școlile de repetiție și pentru poporul nostru, e deja aprobată de autoritățile noastre școlare și se pôte introduce în școlile cu atât mai vortos, căci până acum n'am avut nici un manual de școlă de felul acesta, lucrat după cerințele de astăzi și în conformitate cu planul nostru de învățământ. Va face învățătorilor un fôrte bun serviciu la propunerea „Istoriei Naturale” și „Igienei”.

*

În Tipografia „A. Mureșianu” a apărut „Învățăminte din viața Metropolitului Andrei Șaguna, vorbire ocașională de Andrei Bărcănu, profesor”. Prețul unui exemplar 10 cr., trimis cu posta 12 cr. Broșura cuprinde 32 pag. format octav mic. Cei-ce doresc a-și procura această broșură prețioasă din toate punctele de vedere, o pot avé dela Administrația „Gazetei Transilvaniei”, ori dela librăria Ciurcu, Brașov, pe lângă trimiteră prețului amintit.

ULTIME SCIRI.

Berlin, 8 Septembrie. — Într'un toast ținut la Porta-Westphalica împăratul german Wilhelm dișe: „Nimic nu pôte asigura pacea mai bine ca o armă germană gata de luptă, pe care acum o putem admira și de care ne putem bucura”.

Londra, 9 Septembrie. Candia arde, mai mult ca o mie de creștini au fost măcelăriți.

Produțiunea grăului în totă lumea.

Recolta totală mijlocie a grăului în cele 33 de țări de produțiune dela 1892 până la 1895, după statistica făcută de Beerbohm, a fost de 677,690,000 de quintale metrice. Japonia nu figură în acest calcul; dér lipsa ei nu schimbă simțitor totalitatea socotelilor, pentru-că produțiunea acestei țări, după Juraschek, pôte fi socotită dela 1892 până la 1896 abia la 2—3 la sută din produțiunea totală a globului.

Trei țări țin fruntea în produțiunea grăului, Statele-Unite, Rusia și Francia (România e a șeptea din 33). Produțiunea acestor trei țări la oaltă face aproape cât a tuturor celorlalte țări ale lumii. Statele-Unite, Rusia și Francia produc 32,120,000 tone grâu, ér restul globului nostru 34,655,000 tone.

E interesant de știut, că recolta cea mai slabă (1892) nu e decât cu 3—4 la sută inferioară produțiunii mijlocii a celor patru ani (1892—1895). Astfel, cu toate condițiunile atât de diferite dela un punct la altul al globului, de teren, de climă, de temperatură, recoltele grăului n'au variat decât cu 3½ la sută de de-asupra, sêu de desubtul mijlociei. Urmarea acestor constatări este, că, decât la un moment dat sunt neîndestuliri de recoltă în unele puncte ale globului, nu trebuie să ne temem de fômete în țările civilizate.

De șese ani, recolta grăului în totă lumea s'a sporit simțitor: mijlocia quadrienală 1892—1895 a dat un plus de aproape 6 milioane tone asupra periodei 1887—1891.

Europa a produs în 1892—95 mai mult de jumătate, 59%, din recolta lumii întregi. Cu toate acestea, recolta europeană nu e de ajuns pentru hrănirea celor 380 milioane de locuitori, ce are (24% din populația globului); de aici lipsa de a importa grâu din țările de peste Ocean, pe cari trebuie să le studiem cu privire la consumațiunea diferitelor națiuni. Beerbohm a socotit la 44 milioane de tone cantitățile de grâu, pe cari Europa le-a consumat în 1892—95; el estimează la 248,000 tone sporul anual al consumațiunii europene.

Francesul mănâncă de cinci-ori mai multă pâne de grâu decât Danesul, de trei ori mai mult decât Germanul, și odată și jumătate mai mult decât Românul. Bulgarul mănâncă și el odată și jumătate mai multă pâne de grâu decât Românul. Dér Românul întrece în cantitatea de pâne ce mănâncă pe Engles, pe Rus, pe Austriac, pe Elvețian, pe Scandinav, pe Grec și pe Sêrb, deși pânea țeranului nostru e mămăliga. Printre mănăcătorii de grâu fruntea o ține Bulgarul; de aci se vede, că nu cel care mănâncă mai multă pâne de grâu, e și cel mai civilizat.

Englitera și Olanda consumă de patru-ori mai mult grâu decât recoltă; cele trei sferturi din consumul lor de pâne trebuie să le importeze.

Dintre țările producătoare Rusia și România sunt regiunile a căror produțiune trece mai mult peste trebuințele consumațiunii: ele exportă 66 la sută din produțiunea lor. Provinciile balcanice, afară de Grecia, care e importătoare, exportă mai puțin de un sfert din produțiunea lor, adevă 15—23 la sută.

Importul Engliterii în grâu e aproape egal cu al tuturor celorlalte țări europene importătoare la oaltă, și fôrte aproape de exportul tuturor țerilor exportătoare europene la oaltă. Resultă de aci, că decât Englitera și-ar procura tot grăul de care are trebuință din țările de peste Ocean, Europa continentală și-ar puté satisface consumația proprie în grâu, fără să facă apel la țările de peste mare.

Dintre țările de peste Ocean, republica Argentina, Canada, Australia, Statele-Unite și Chili au cele mai mari cantități de grâu disponibile, dér fôrte diferite dela o națiune la alta. Indiile nu-și pot permite un larg export.

În perioada 1892—95 America a exportat în Europa 11,488,000 tone de grâu; Rusia singură însă a procurat celorlalte țări europene, în această perioadă, 17,188,000 tone de grâu.

HIGIENA

Bine este a dormi cu ferestra deschisă?

Cunosc un medic român, distins, care spune, că el nu numai vara, ci în tot-deuna, chiar și când gerul e mai mare, dorme noaptea cu ferestra deschisă. Acest medic dă același sfat tuturor, carî îl consultă în privința acésta.

În adevăr, asupra organismului unui om sănătos, aerul de noapte, chiar decă timpul e cevași mai rece, nu pôte avé nici-decum un efect stricacios. Din contră, aerul prospăt de noapte nu pôte contribui, decăt la întărirea sănătății, de ore-ce acest aer este mai curat, mai bun și conține mai mult oxigen, decăt aerul prăfos, cald și plin de accide de peste ȳ.

Excepțiune dela acéstă regulă este a-se face în casul, când locuința în care dormim se află pe un teren umed și mlăștinos. Gazurile, ce se desvöltă din asemenea teren mlăștinos, se ridică sus în decursul nopții și străbat, prin ferestra deschisă, și în odaia de dormit, unde pricinuesc mari pagube sănătății locuitorilor. Astfel de locuințe sunt adevărate cuiburi de bóle și de miasme. Cei ce stau în ele sunt galbinî la față, lipsiți de sânge, veșteți și bolnăvicioși. Se înțelege, cei ce sunt osin-diți să dormă și să locuescă în astfel de odăi, vor face mai bine, decă vor ținé peste noapte ferestrele închise.

Aici însă avem de-a înțelege acele locuințe uscate și sănătoase, carî sunt clădite pe loc uscat, la poziție mai ridicată, pe vre-o dălmă, ori sunt în etagiu. Aerul, ce străbate peste noapte în astfel de locuințe, lăsând ferestra deschisă, e mult mai curat și mai sănătos, ca cel de peste ȳ.

Nu suntem însă de părerea doctorului de mai sus, care și în gerul cel mai aspru al ernei recomandă a dormi cu ferestrele deschise. Trebuie să se țină și aici ore-care cumpăt. Vara, ce-i drept, putem dormi cu ferestrele cât mai deschise, de ore-ce atunci e cald atât ziua, cât și noaptea, încât nu avem temere, că vom răci. Tómnă și primăvara însă, în timpul de tranziție, să nu deschidem toate ferestrele dela odaiă, căci ajunge, decă e deschisă una, ba și numai o aripă dela ferestră, de ore-ce atunci deosebirea între temperatura de peste ȳ și cea de peste noapte, e prea mare.

Erna însă, după părerea celor mai mulți, nu-i bine a dormi niciodată cu ferestra deschisă, de ore-ce atunci e prea mare deosebirea între temperatura aerului din odaia în care petrecem peste ȳ, și cea de afară, ér acésta ușor pôte deveni periculoasă sănătății, mai ales ómenilor mai slăbiți. Ajunge, decă în timpul ernei îngrijim, ca odaia în care avem să dormim peste noapte, va fi peste ȳ bine aerisită, lăsându-se timp de-ajuns ferestrele deschise.

Casele țeranilor noștri fiind de obicei strimte și cu ferestri mici, și având de-a dormi adese-ori câte 4—6, ori chiar mai multe persoane în câte o odaiă, trebuie neapărat lăsate în fiă-care ȳ cu ferestrele deschise, măcar de tre-ori pe câte o jumătate de óră: anume, séra înainte de culcare, dimineața și la améȳ. Neobservarea acestor reguli aduce după sine multe bóle în casă și slăbirea sănătății.

P O V E Ţ E.

Îngrijirea albinelor pe timp de érnă. Un gospodar bun trebuie să observe stupii săi odată pe săptămână, decă sunt în tótă regula. Sunt paseri și șóreci, carî vin la găurile stupului și depun murdării, ce trebuie curățite, ér pásérile speriate cu câte-va focuri órbe. Șórecii trebuie prinși cu curse bune, séu prin dresarea pisicilor, d'a merge să-i pândescă. Nu mai puțin trebuie din când în când să se aerisescă stupii, căci prin înăbușala prea mare, albinele se pot lesne îmbolnăvi și mirosul celor mórte face fórté mult réu celor vii. E bine a-se băga o cârpă udată cu apă caldă în stup. Se va observa lesne cu câtă lăcomie vor suge albinele apă și se vor liniști. Decă găurile stupilor se astupă de zăpadă, nu trebuie curățite, fiind-că zăpada le procură destul oxigen și susține o temperatură statornică, de-ase-menea adăpostesc în contra gerului și viscolului. Decă e o ȳ frumósă și cu sóre, se pôte înlătura zăpada și pune peste noapte scânduri séu paie în dreptul găurilor. Se înțelege, că toate aceste lucruri trebuie să se facă în liniște.

Conservarea strugurilor. Un Francés a descoperit mijlocul cel mai bun și mai puțin costisitor de a păstra strugurii. Strugurii se string în căldări, se atérnă de ceva cu sfóră ast-fel, ca se nu se atingă de părăți și se aşedă într'o cameră séu într'o pivință, a căror temperatură să nu trecă peste 12—14°. Odaia séu pivnița se închid bine și se aşedă în apropierea strugurilor un tăier, séu un pahar cu spirt. Vaporii de spirt împiedecă ori-ce stricáciiune a strugurilor, carî se vor conserva fórté bine luni întregi, fără să mucescă câtuși de puțin. Se înțelege, spirtul trebuie reînnoit tot timpul cât durează conservarea, pentru ca aerul să fiă mereu încărcat cu vaporii de spirt.

Pesce prospăt. Pentru a transporta peștele prospăt la distanțe mari și a-l avé viu chiar după 7—8 ȳile, încercați următorul mijloc: Luați o bucată de mieȳ de pâne și muiat-o bine în rachiu, băgați-o în gura peștelui și mai turnați puțin rachiu peste el. Puneți apoi peștele înfășurat în pae prospete și curate, legați-l cu sfóră și împachetați în pânză. Ajuns la distanță, peștele trebuie despachetat repede, scos din pae și aruncat numai decăt în apă. După un scurt timp, peștele își vine în fire și e viu. („Alb.”)

Din gură în gură.

Proverbe, ȳicetori, povătuiri, strigături, asemănări, idiotisme și ȳacituri despre gură.

Adunate și esplicate de I. Dariu.

(Urmare.)

E cu gura môle. Séu:
E cu gura mórta. Séu:
E mămăligos de gură. Séu:
E gură de știucă. Séu:
E cu cleiú în gură. Séu:
E cu deștiu 'n gură. Séu:
Nu e numai cu deștiu 'n gură,
Ci e cu mâna tótă.

Abia când și când,
Când nu-ți dá prin gând,
I-l auȳi vorbind,
Mai mult mormăind,
Și cam legănat:
Parcă n'a mâncat.

E tare guraliv. Séu:
E tartaleț de gură.

Atâtea spune,
Ca o minune.

Gura lui
Limba clopotului.

Tóte povestesc 'n sat
Câte în lume a aflat,

E păcat ce ese din gură
Și nu ce întră în gură.

E păcat ce vorbesci réu,
Nu ce dai trupului téu.

Ce a intrat odată în gura lupului,
Anevoie mai poți scóte.

Cel lacom de-ți ia ceva,
Indérst nu ți-ar mai da
Măcar de l'ai și pica.

I-și dá și bucățica din gură.

E om tare darnic,
Cu toți face praznic.

— O, ce gură mare are!
— Las' să aibă cât de mare,
Că d'aia-i dá de mâncare!

Prea tare vorbesce,
Că estí surd, gândesce;
Dér' vorbescă ce-o vré,
Că n'a plătit pe ea!

E gură 'n pod. Séu:
E gură căscată. Séu:
E un gură-cască.

I-l trimeți să-ți facă trébă
Și vine fără ispravă.
Nu-i stă gândul la cei-i spui,
Ci face ce-i vine lui.

Gură-cască.

Numim și un joc de cărți,
Cunoscut în multe părți.

Fă strinsură,
Pentru gură!

Adună, ca să ai,
Gurii ce să-i dai.

Pentru pãrdalnică de gură,
Trebuie multă adunătură.

Să-mi pun gura 'n pod?

Eu să rabd, ca vai de mine,
Éră tu să riȳi de mine?
Ba eu nu, că nu sunt prost,
Să mânc în dulce cu post.

D'ale gurii.

Lucruri de mâncare
Pentru ori și care.

N'am băgat nimica 'n gură.

Astăȳi n'am mâncat nimic,
Nici n'am beut nici un pic.

Pe gura gólă.

Să nu béi, frate,
Pe nemăncate!

Nu pleca cu gura gólă!

Nu pleca nici odat'
Pe lung drum nemăncat.

Am mâncat numa
De mi-am mânjit gura.

Puțin am mâncat,
Numai m'am spurcat.

Tot pôte duce lingura la gură.

Nu e bolnav tocmai așa,
Să nu pótă nimic mâncă.

E mult dela mână pân' la gură,
Dér de astăȳi până mâne!

Bolnavul să se grijescă
Și să se împărtășescă,

Să nu se întempe ceva,
Să-l ia mórtea când n'ar vré.
„Ce poți face aȳi,
Nu lăsa pe mâne.”

Când ai bună arătură,
Nu duci lipsă pentru gură.

Decă muncesci, ai,
Ér decă stai, n'ai.

De multe-ori para cea mai bună
Cade în gura porcului.

De multe-ori lucruri mari și de preț
Ajung pe mâna vr'unui nătăflet.

Pică pară, pică:
Pică pară mălăiaȳă
În gura lui Nătăfletă.
Decă pară vei pica,
Nătăfletă te-o mânca;
Decă nu, acolo-i sta.

Nătăfletii sunt mulți pe lume,
Cu nume și fără nume,
Care ori-ce lucru ar vré,
Ca să-l afe, écă-asa. —
Dar' să-și puie pofta 'n cuiȳ;
Nu-i pe vrerea fie-cui.
Ca să ai, cum ai dori,
Trebuie mereu a munci,
Și nici atunci nu-i afla
Tóte după cum ai vré.

Nu-ți cere gura chirie,
Pôte vorbi ori-ce fie.

Parcă nu se cuvine
Ori și ce la gură-ți vine,
Să vorbesci pe negândite
Și să pați tu nepățite.

Pune Dómne strajā gurii mele,
Să nu vorbesc cu ea vorbe rele.

— Bună ȳua, moșule!
— Să trăesci, gura moșului!

Să trăiesci băiatul meu,
Să te aibă Dumneȳu!

— Én veȳi, cum îi stă păpușii!
— Bine-i stă, gura mătușii.

Bine-i stă, fetița mea,
Frumósă-i păpușa ta!

Mi se 'nfășură p'în gură.

Bine sciam înainte
Dér acum nu-mi vine aminte.

Pic, pac,
Om sérac.
În sus fum,
În pipă scrum;
În jos scuipat,
În gură spurcat.

Cu atât s'aleg pipașii,
Ba mai dau și florinașii,

Face gura pungă.

Ce-i acru peste măsură,
Te stringe tare de gură.

ȳine-ți gura! Séu:
ȳine-ți flónca! Séu:
ȳine-ți clompu! Séu:
ȳacă-ți ciocul! Séu:
Ce-ți tot umblă gura! Séu:
Astupă-ți gura,
Să nu ți-o astup eu!

Mai și tac, să nu 'ncep eu,
Că e vai de capul téu!

Nici usturoiú n'a mâncat.
Nici gura nu-i pute.

El nici împrumut n'a dat,
Nici n'are de căpétat.

POSTA REDACȳIUNELI.

D-lui Grachus, în V. Vom ținé sémă de cele împărțite.

MULTE ȘI DE TÔTE.

Unde s'a născut Budha.

Invățatul engles Vincent Smith, care din însărcinarea guvernului engles face de câți-va ani explorări științifice prin India, a dat de urme foarte însemnate. Intre altele el a descoperit ruinele orașului Kapilavastu, în care s'a născut Budha, cel care a întemeiat religia budhistă.

Atestat unui gâde.

Înainte de acesta cu o sută de ani, la 1798, gâdele Jobst Stolle din Tecklenburg a primit dela șeful penitenciarului din Meeste un atestat foarte măgulitor. Țăa acest atestat: „Adeveresc, că Jobst Stolle, gâde în Tecklenburg, fratele Mariei Jungmann, a decapitat pe Henric Schenering prins în Hallenburg într'un mod escelent și spre deplina mea mulțumită, ba pe timpul fratelui meu a spânzurat estra-ordinar de bine pe un tâlhar“.

Primul tren rusesc.

Anul acesta se serbează jubileul deschiderii celei dintâi linii ferate rusești la 1838 sub Țarul Nicolae I, linia Petersburg-Țarskoje-Selo. Multe anecdote se spun despre acest tren. Se țice, că locomotiva lui avea fluierătură prea ascuțită, lucru, care nu putea să-i placă Țarului. Defectul a fost înlăturat așa, că dinaintea urloaiului locomotivei s'a aplicat un instrument de organe, care însoțit de trîmbițe și dobe, cânta diferite piese. Pe timpul acela Bismarck se afla în Petersburg, ca ministru plenipotențiar. Într'o țici a fost chemat la curte, der cancelarul a scăpat trenul. A cerut tren separat, însă nu i-s'a dat din pricină, că linia ferată n'avea decât un rënd de șini și apoi tocmai atunci se aștepta sosirea unui tren. Bismarck a primit propunerea să se folosescă de o trasină. El s'a și urcat pe ea și dimpreună cu doi ampoliați făcū o cale de câți-va kilometri. Într'aceea se ivi trenul. S'au dat cu toții jos din trasină și încercară s'o scôtă din linia; grea fiind însă, nu putură face nimic. Bismarck vădënd primejdia, puse și el umărul și trasină a fost scôsă din șini, ăr după-ce trenul a trecut, se urcară ărăși în ea și plecară mai departe.

Cât consumă capitala București.

După cea din urmă numărare a populațiunei, făcută în 1894, capitala României București numără 250,000 locuitori. Acești locuitori consumă la an 18 milioane chilogramme de carne; se vin va să țică 77 chilogramme de carne pe fiă-care om, ceea ce însemnă, că Bucureștenii pot fi numărați printre cei dintâi carnivori. Bucureștii mai înghite pe an 39 milioane chilogramme de pâne, va să țică se vin câte 204 chilogramme de cap.

Enormă este mai ales consumația tutunului. Anume Bucureștii consumă pe an 265,000 chilogramme de tutun, în preț de cinci milioane și 300,000 de lei, banii aruncați în fum în fiă-care an. Aci nu sunt socotite însă țigările de frunță, în număr de apröpe 5 milioane, și țigaretetele în număr de 47 milioane.

O caracteristică a Bucureștilor este mișcarea din gări, de pe străđi, care e foarte viuă. Numai cu trenul sosesc în București câte un milion și 700,000 de călători la an, ceea-ce face 4659 călători pe țici, nefiind socotiți aici și cei ce merg cu trăsurile.

Căendarul săptămânei. SEPTEMBRE. are 30 țicile. RAPCIUNE.

Table with 3 columns: Dilele, Căend. Iul. v., Căend. Gregor. Rows include Dum, Lun, Mar, Mer, Joi, Vin, Săm.

Prețurile cerealelor din piața Brașov. Din 2 Septembrie 1898.

Table with 3 columns: Măsura seu greutatea, Calitatea, Valuta austr. fi. cr. Rows include 1 H. L., 1 kilă, 100 kil.

Bursa de mărfuri din Budapesta.

Table with 4 columns: Sămînțe, Qualitatea per Hect., Prețul per 100 chilogr., dela și până. Rows include Grâu Bănățenesc, Grâu dela Tisa, etc.

Table with 4 columns: Sămînțe vechi ori nouă, soiul, Qualitatea per Hect., Prețul per 100 chilogr., dela și până. Rows include Săcară, Orz, Ovės, Cucuruz, etc.

Table with 4 columns: Producte div., Soiul, Cursul, dela și până. Rows include Sem. de trif., Olen de rap., Uns. de porc, etc.

Cursul pieței Brașov.

Table with 3 columns: Din 9 Septembrie 1898, Banonota rom. Cump., Argint român. Cump., etc.

Cursul la bursa din Viena.

Table with 2 columns: Din 8 Septembrie 1898, Renta ung. de aur 4%, Renta de coröne ung. 4%, etc.

Cursul losurilor private

Table with 3 columns: Basilia, Credit, Clary 40 fl. m. c., etc. Columns include comp. and vinde.

Tergul de rimători din Steinbruch.

Starea rimătorilor a fost la 5 Sep. de 46,867 capete, la 6 Septembrie au intrat 737 capete și au esit 295 capete re-

mânënd la 7 Sept. un număr de 47,395 capete.

Se noteză marfa: ungurescă veche grea dela — cr. până la — cr. marfa ungurescă tinără grea dela 56.— cr. până la 56.1/2 cr. de mijloc dela 56.1/2 cr. până la 57.— cr. ușöră dela 57.1/2 cr. până la 58.— cr.

Bursa de București. din 6 Septembrie n. 1898.

Table with 4 columns: Valori, No. rând., Scad. cup., Cu banii gata. Rows include Renta română perpetuă 1876, Banca Rom. ult. div. fr. 12.81, etc.

SCOMPTURİ:

Table with 4 columns: Banca naț. a Rom., Avansuri pe efecte, Casa de Depuneri, Londra, Viena, Paris, Petersburg, Berlin, Belgia, Elveția.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu. Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Advertisement for EUGENIU PRECUPŪ, Prima lăcătușerie română în Brașov. Lăcătuș artistic, instalator de conducte de apă și fântâni cu injector, Brașov, Valea lată nr. 2, (casele Eichberger). Racomandă Onoratului public din oraș și dela sate atelierul seu complet de Lăcătușerie artistică și de ferărie, (pentru clădiri). In care se efectuează tot-felul de lucrări, ce cad în bransa acēsta, anume: mașini de gătit bucate (Sparherd), sobe, grillagiuri, tot-felul de ferărie pentru clădiri, Conducte de apă și instalațiuni de cēsornice de apă, Fântâni cu injector contra înghietării; sonerii. Ori și ce reparatură ce cad în ce lăcătușerie și ferărie. Lucrările se fac sub privighie-rea și conducerea mea proprie, despre cea-ce dau și garanție. — Lucrul meu va fi prompt, solid și cu prețurile cele mai moderate. EUGENIU PRECUPŪ, lăcătuș artistic, instalator de conducte și cēsornice de apă.

Concurs.

Direcțiunea societății comerciale pe acții „MERCUR“ din Dej, prin această scrisoare Concurs, pentru două posturi de comi, pe lângă următoarele condițiuni:

- a) Pentru un post de comi în branșa manufacturii, pe lângă un salariu de 600 fl. și tantiema stat.
- b) Pentru un post de comi în

branșa specierii pe lângă un salariu anual de 500 fl. și tantiema stat.

Cei ce doresc a ocupa aceste posturi, trebuie să își înainteze suplimentar împreună cu documentele de serviciu, cel mult până la 16 l. c. st. n. la adresa Direcțiunii societății.

Dej, la 6 Septembrie 1898.

Simeon Rusu,
director executiv.

A V I S O.

Incaso, reînnoirii „Gizela“ și a primului institutu de asigurare pentru servicii militare, sub protecțiunea Inaltei Sale Imperiale c. și reg. Arhiducelui Iosif, se află dela **1 Septembrie a. c. în Strada neagră Nr. 7**, parteră în stânga, la intrare.

Chitanțele se pot plăti tot-acolo dela 2—5 ore după prânz.

Tot acolo se pot anunța pentru asigurare și copile dela 0 până înclusive 12 ani, și copii dela 0 până la 13 ani.

356,3-3

De vândare

150 caré de fân de fânațé și pășune de toamnă și primăvară pentru oi, pe hectarul comunei Ormenișul de Câmpia (Mező Örményes, poștă și telegraf în loc), comitatul Cojocnei.

A se adresa la proprietarul:

Andrei Voda,
paroch român.

2

Croitorie bărbătească modernă.

GEORGE BUCĂ

Brașov, Strada Hirscher Nr. 5, vis-à-vis de teatru.

Execută tot-felul de haine bărbătești, după jurnalele cele mai noue. — Pentru

Sesonul de toamnă și de iernă

au sosit stoffe moderne englezești, calitate bună, din lână curată, pentru costume, baltóne și pardiseuri, asemenea stoffe negre pentru haine de salon. Executare solidă și promptă, pe lângă prețuri moderate.

Croială franțeză după un sistem special.

Comandele se execută în timpul cel mai scurt, având și lucrătorii din cei mai buni la dispoziție.

Cu totă stima:

George Bucă.

361,1-3.

Marea bancrută!

New-York și Londra n'au lăsat necruțat nici continental european și marea fabrică de argintărie s'a vădat necesită să dăruiască întregul ei deposit în schimbul unei răsplăți mici pentru muncă.

Eu sunt împuțernicit să îndeplinesc acest mandat.

Eu trimit prin urmare ori cui, următoarele obiecte pentru mica sumă de **fl. 6.60** și adică:

- 6 cuțite fine de masă cu lamă veritabilă engleză,
- 6 furculițe de argint patent american dintr'o bucată,
- 6 linguri de argint patent american,
- 12 lingurițe de argint pentru cafea patent american
- 1 lingură de argint pentru supă patent american,

- 1 lingură de argint pentru lapte patent american,
- 2 ciocănele de argint pentru spart ouă, patent american,
- 6 cesci Victoria englezești,
- 2 candelabre de masă,
- 1 strecurătoare pentru ceai,
- 1 zaharniță,

44 bucați la un lot: **fl. 6.60**

Tote cele 44 de obiecte sus amintite au costat mai înainte fl. 40 și acum se pot cumpăra pe prețul bagatel de fl. 6.60.

Argintul patent american este un metal alb, care își păstrează culoarea argintului 25 de ani, despre ceea ce se garantează.

Cea mai bună dovadă, că acest inserat nu e șarlataniă, mă simt îndatorat în public, că ori cine, cărui nu-i convine marfa îi trimit banii înapoi, nimenea însă să nu treacă cu vederea ocazia aceasta favorabilă, de ași procura această garnitură pompoasă, care cu deosebire se potrivește pentru

Dar de nuntă și cadouri ocazionale!

Depou numai la

Telephon, Nr. 7114.

A. HIRSCHBERG-S
Haupt-Agentur der vereinigten amerik Patent-Silber-warenfabriken.

WIEN,
II., Rembrandtstrasse 19/VII.

Se trimite în provincia numai cu rambursă postală sau cu trimiterea sumei înainte.

Praful de curățit aceste obiecte 10 cr.

Veritabil numai cu marca:

Extras din scrisorile de recunoștință.

Pilis, 24 Aug. 1896. Sunt foarte mulțumit, cu trimiterea garniturii Vă rog a trimite cumnatei mele Baronésa Nyári nasc. Somogyi la Szántó, 3 garnituri asemenea.

Baron Julius Nyári.

Sunt foarte mulțumit cu trimiterea garniturii, și să-mi mai trimiți încă o garnitură cu fl. 6.00. — Kolozsvár.

Exelens Baronin Bánffy.

Numai

pe ómenii

tineri

fi interesată a scii, că **Injecția Orientală** a Dr. BOITON din Paris după întrebuintarea de câte-va zile lecușee și cele mai învechite suferințe. **Oleiu Santal și Balsam Copaive** devine de prisos, de-orece aceste mijloce strică stomacul și nu vindecă bóla.

Prețul unei sticle BOITON Injecția 1 florin.

Deposit general pentru Ungaria:

Apoteca ZOLTAN BELA Budapesta,

V. Grosse-Kronnengasse Nr. 23. (Ecke Széchényi-platz).

Se află în farmaciile mai mari. Deou principal la farmacia Carl Schuster în Brașov.

Adresa pentru comande cu posta:

Farmacia ZOLTAN Budapesta

64—60

La o bogăție nevisată poți cineva foarte ușor ajunge, cu risic în proporție mică numai prin

Loteria de clasă reg. ung.

Sau emis în total 100,000 losuri, din cari 50,000 câștigă și 50,000 perde, prin urmare cade pe

„tot al doilea los un câștig.“

Cel mai mare câștig în cas favorabil este

UN MILION CORÓNE.

Apoi urmază câștiguri de 400,000, 200,000, 100,000, 60,000, 40,000, 2 a 30,000, 3 a 20,000, 20 a 10,000, 50 a 5000, 400 a 2000, 720 a 1000, 1000 a 500, 27800 a 200 Coróne. Tragerea se începe cu

14 Septembrie st. n. și se sfârșeste la 13 Octombrie.

LOSURI întregi a fl. 80, un jumătate a fl. 40, a patra parte a fl. 20, a opta parte a fl. 10.

Se află de vândare în număr restrins la singura colecțiune principală a

Cassei de bancă IACOB L. ADLER & Fratele.

355,8—12.

Fie-cărui participant după tragerea loteriei i-se trimite lista oficială, și câștigurile se plătesc îndată fără nici o scădere.